

Sygn. akt II Ca 1168/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Teresa Strojnowska

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2016r. w Kielcach

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa (...) S.C. K. J., K. N.

przeciwko J. G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 10 czerwca 2016 r. sygn. I C 1305/16.

oddala apelację.

II Ca 1168/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy w Kielcach, w sprawie I C 1305/16, zasądził od pozwanego J. G. na rzecz powoda (...) S.C. K. J., K. N. kwotę 175,07 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10 % w stosunku rocznym od dnia 27 sierpnia 2015 roku do dnia 10 czerwca 2016 roku, z każdorazowymi dalszymi odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym nie przekraczającej podwójnej wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 11 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu (pkt III).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części, tj. co do punktu II wyroku, oddalającego powództwo w zakresie kwoty 700,00 zł i zarzucił:

1.naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym na skutek przeprowadzenia przez Sąd I instancji postępowania dowodowego bez rozważenia w sposób wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań świadka i w konsekwencji oddalenie żądania pozwu w części dotyczącej kwoty 700,00 złotych;

- art. 233 k.p.c., przez dowolną ocenę dowodów, a w konsekwencji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na błędnym przyjęciu, że kwota 200,00 zł żądana przez powoda z tytułu 4 wezwań do zapłaty stanowi niedozwolone postanowienia umowne, rażąco narusza interes konsumenta oraz błędne

przyjęcie przez Sąd I instancji, iż zapis umowny dotyczący kary – opłaty z tytułu przekazania sprawy na drogę postępowania sądowego ma charakter kary umownej;

2. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 483 § 1 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez błędne ustalenie przez Sąd I instancji, iż zapis § 2 pkt 3 umowy pożyczki dotyczący kary – opłaty z tytułu przekazania sprawy na drogę postępowania sądowego (500 zł) ma charakter kary umownej, która jest zastrzeżona jedynie dla zobowiązań niepieniężnych, poprzez pominięcie treści art. 65 § 2 k.c. oraz braku uwzględnienia przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy, którą strony zawarły, a którą to umowę pozwany dobrowolnie podpisał po zapoznaniu się z jej treścią.

Ponadto wnosił o dopuszczenie dowodu z dokumentów – 4 wezwań do zapłaty (monitów), które wysłał do pozwanego w związku z niuregulowaniem w terminie zobowiązań z tytułu zawartej umowy pożyczki na okoliczność potwierdzenia sporządzenia i wysłania listem zwykłym tychże wezwań do pozwanego.

Popierając apelację powód wnosił o:

- zmianę wyroku w zaskarżonej części, tj. w zakresie punktu II i orzeczenie zgodnie z roszczeniem określonym w pozwie o zapłatę w zakresie pozostałej kwoty 700,00 zł oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania za I instancję, ewentualnie o

- uchylenie wyroku w zakresie punktu II wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrot kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji i przyjmuje je za własne.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Wskazać należy, że zarzuty sformułowane przez apelującego zmierzają do wykazania, iż zastrzeżenia umowne, przewidujące z góry określone opłaty za czynności związane z wysłaniem 4 monitów oraz przekazaniem sprawy na drogę sądową mieściły się w granicach swobody kontraktowej i jako takie nie mogły stanowić niedozwolonych klauzul umownych. Z takim zapatrywaniem skarżącego nie sposób się zgodzić.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Z kolei za sprzeczną z dobrymi obyczajami należy uznać klauzulę godzącą w równowagę kontraktową, natomiast „rażące naruszenie interesów konsumenta” polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na

niekorzystać konsumenta w określonym stosunku umownym (tak SN w wyrokach: z 13 lipca 2005 r., I CK 832/2004 Biul SN 2005/11/13, I CK 297/2005, Biul SN 2006/5/12, oraz z 13 października 2010 r., I CSK 694/2009 lex nr 786553).

Przy czym klauzule wymienione w przepisie art. 385³ k.c. nie będą mogły być uznane za niedozwolone postanowienia umowne w szczególności wówczas, gdy były przedmiotem indywidualnych uzgodnień lub dotyczyły jednoznacznie określonych głównych świadczeń stron, bądź też gdy analiza treści umowy i wzorca oraz kontekstu sytuacyjnego wskazują, że postanowienia te nie naruszają równowagi kontraktowej.

W niniejszej sprawie bezsporny był fakt, że pozwany zawarł umowę pożyczki jako konsument (art. 22¹ k.c.), zaś postanowienia tej umowy nie były uzgodnione indywidualnie, a zatem podlegały ocenie przez pryzmat określonych w art. 385¹ § 1 k.c. przesłanek sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta. Dokonując w oparciu o powyższe kryteria kontroli postanowień umowy dotyczących opłat dodatkowych za wysyłanie monitów i przekazania sprawy na drogę sądową, Sąd Rejonowy doszedł do słusznego wniosku, że klauzule te cechują się abuzywnością.

Wymaga podkreślenia, że wysokość opłat z powyższych tytułów (200,00 zł za wysłanie czterech monitów, 500,00 zł za przekazanie sprawy na drogę sądową) znacznie odbiega od średnich kosztów sporządzenia i nadania tego rodzaju korespondencji zwłaszcza, że zawodowy charakter działalności powoda, implikuje prowadzenie postępowań dyscyplinująco - windykacyjnych wobec większej liczby dłużników, co dodatkowo wpływa na obniżenie kosztów, choćby przez powtarzalność wzorów pism kierowanych do zobowiązanych.

Podobny charakter ma zapis umowny, pozwalający na pobranie powodowi kwoty 500 złotych za bliżej niesprecyzowane czynności związane z przekazaniem sprawy do postępowania sądowego.

W ocenie Sądu Okręgowego opłaty za wysłane monity, czy też przekazanie sprawy na drogę sądową powinny wynikać z kalkulacji ich rzeczywistych kosztów, czego powód w żaden sposób nie wykazał. Ustalenie przez powoda wysokości wspomnianych opłat z góry, bez zróżnicowania ich ze względu na zaistnienie rozmaitych stanów faktycznych budzi wątpliwości Sądu Odwoławczego. Biorąc pod uwagę wysokość tych kosztów w stosunku do całości kwoty pożyczki, trzeba je uznać za nadmierne, a ich zastrzeżenie w stosunkach z konsumentem jako nie dotyczące świadczeń głównych stron, stanowi niedozwoloną klauzulę umowną.

Prawidłowo Sąd Rejonowy uznał, że powód zgodnie z zasadami ciężaru dowodu określonymi w art.6 k.c. w zw. z art.232 k.p.c. nie udowodnił poniesienia kosztów sporządzenia i wysyłania pozwanemu czterech wezwań do zapłaty (4 x50,00 zł za każde wezwanie). Skoro powód nie dopełnił w powyższym zakresie spoczywającego na nim obowiązku wykazania inicjatywy dowodowej, zgłoszone przez apelującego żądanie zasądzenia kwoty 200,00 zł stanowiącej koszt wysłanych pozwanemu 4 monitów nie mogło się ostać.

Dopiero w apelacji skarżący wniósł o dopuszczenie przed Sądem II instancji dowodu z dokumentów – 4 wezwań do zapłaty (monitów), które wysłał do pozwanego w związku z nieuregulowaniem w terminie zobowiązań z tytułu zawartej umowy pożyczki na okoliczność potwierdzenia sporządzenia i wysłania listem zwykłym, tychże wezwań do pozwanego (taka przesyłka nie może stanowić dowodu, że faktycznie dotarła do adresata).

Zgodnie z art. 381 k.p.c. Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Z treści art. 381 k.p.c. należy wyprowadzić wniosek, że strona domagając się uwzględnienia tzw. "nowości" powinna uzasadnić przyczyny powołania faktów lub dowodów na etapie postępowania apelacyjnego. Gdy strona tego obowiązku zaniecha, sąd odwoławczy może nowe fakty lub dowody pominąć (zob post. SN z 4.10.2001 r., I CKN 365/99, Lex nr 52718). Skarżący nie wskazał żadnych okoliczności faktycznych uzasadniających przyczyny powołania dowodu z 4 wezwań do zapłaty jako dowodu dopiero na etapie postępowania przed Sądem II instancji.

W świetle powyższego należy wskazać, że zastrzeżenie przez powoda opisywanych opłat za wezwania do zapłaty i czynności związane z przekazaniem sprawy na drogę sądową naruszało dobre obyczaje, a na skutek zaburzenia równowagi świadczeń pożyczkodawcy i pożyczkobiorcy rażąco naruszało interesy konsumenta.

Konsekwentnie trzeba było uznać, że na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. klauzule umowne, o których mowa, stanowiły niedozwolone postanowienia umowne i jako takie nie wiązały strony pozwanej.

Skoro więc powyższe postanowienia, o których mowa w § 2 pkt 2 i 3 umowy pożyczki nie wiązały pozwanego, to na ich podstawie nie mogły powstać jakiegokolwiek roszczenia powoda względem J. G., co trafnie dostrzegł sąd pierwszej instancji oddalając w tym zakresie powództwo.

W świetle przedstawionych okoliczności apelacja powoda okazała się niezasadna, zaskarżony wyrok prawidłowy, co skutkowało oddaleniem apelacji, o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Teresa Strojnowska

(...)

(...)